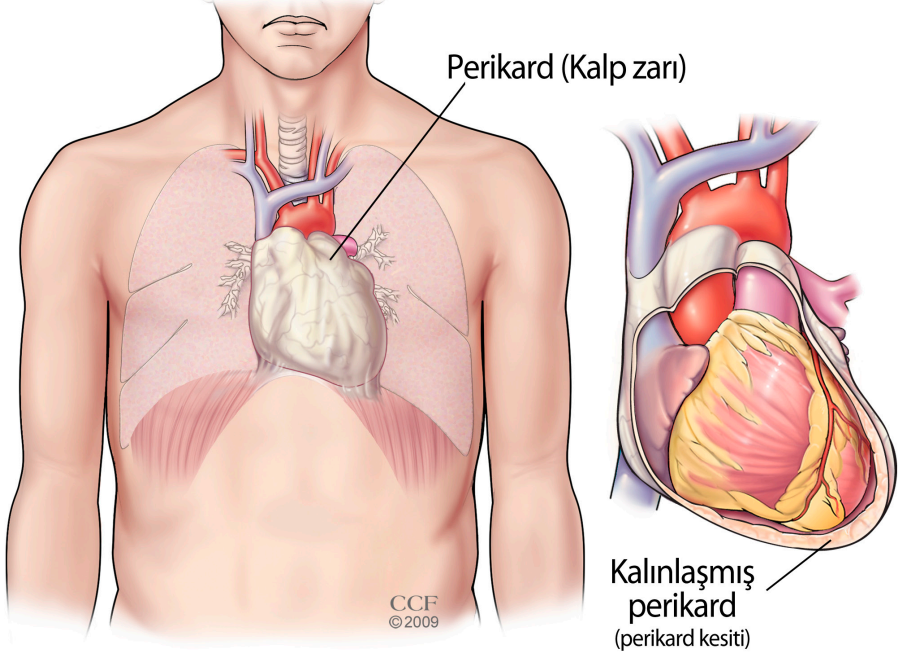

PERİKARDİT KILAVUZU

Perikard

Perikard; kalbin dış yüzeyini kaplayan ince, iki tabakalı ve sıvıyla dolu bir kesedir. Kalbi enfeksiyon ve maligniteden korur ve kalbin göğüs duvarı içinde kalmasını sağlar. Ayrıca kan hacmi artınca kalbin aşırı genişlemesini engelleyerek, kalbin etkili bir şekilde fonksiyonuna devam etmesini sağlar.

Perikardit nedir?

Perikardit, kalp zarı iltihaplanmasıdır. Perikardit genellikle akutur, yani aniden gelişir ve birkaç ay boyunca devam edebilir. Eğer görebilseydiniz ve dokunabilseydiniz, kalbi çevreleyen bu zarın tıpkı cildinizdeki iltihaplanmış bir kesik gibi kızardığını ve şiştiğini görebilirdiniz. Bazen perikardiyal tabakalar arasında aşırı miktarda sıvı oluşarak **perikardiyal efüzyona** yol açar (kalbin çevresinde aşırı sıvı toplanması).

Perikardit semptomları nelerdir?

Perikarditle ilişkili **göğüs ağrısı semptomları** şunlardır:

- Keskin ve bıçak saplanır gibi (kalbin perikarda karşı sürtünmesinden kaynaklanır)
- Öksürme, yutma, derin nefes alma veya uzanma ile daha da artabilir
- Oturunca ve öne doğru eğilince azalır

Ayrıca daha rahat nefes alabilmek için eğilme veya göğsünüzü tutma ihtiyacı da hissedebilirsiniz.

Diğer semptomlar şunlardır:

- Sırtta, boyunda veya sol omuzda ağrı
- Yatarken nefes almada zorluk
- Kuru öksürük
- Anksiyete (bunalım nöbeti) veya yorgunluk

Perikardit semptomları (devam)

Bazı insanlarda perikardit ayaklarda, bacaklarda veya ayak bileklerinde şişmeye yol açabilir. Bu şişme (ödem), perikarditin ciddi bir türü olan **konstriktif perikarditin** bir belirtisi olabilir. Konstriktif perikarditte hastanın perikardı sertleşerek ve/veya kalınlaşarak, kalp kasının genişlemesini önler ve kalp fonksiyonunu olumsuz etkiler. Kalbin bu süreçte yerine sıkıştırılması nedeniyle, kan akciğer, karın ve bacaklara geri gider ve şişkinliğe neden olur.

Eğer akut perikardit semptomları yaşıyorsanız, doktorunuzu derhal aramanız önem taşır.

Semptomlarınızın tıbben acil durum olduğunu düşünüyorsanız, randevu almayı beklemeyin. Derhal 911'i (Türkiye için 112 Hızır Acil) arayın ve en yakın hastaneye naklinizi isteyin.

Perikardit kimlerde görülür?

Çoğu perikardit vakası 20-50 yaş arası erkeklerde meydana gelir. Ancak kadınlarda da görülebilmektedir.

Perikardite ne neden olur?

Perikarditin birçok nedeni vardır, ancak genellikle bir virüs enfeksiyonunun yol açtığı bir komplikasyondur (viral perikardit). Yol açan virüs genellikle gastrointestinal virüster, nadiren grip virüsü veya AIDS virüsü de olabilir. Bir bakteri enfeksiyonu (bakteriyel perikardit), mantar enfeksiyonu (fungal perikardit) veya parazit enfeksiyonundan da (parazitik perikardit) kaynaklanabilir.

Lupus, romatoid artrit (eklem romatizması) ve skleroderma gibi bazı otoimmün hastalıklar da perikardite yol açabilir. Perikarditin diğer nedenleri ise, örneğin bir trafik kazası sonrasında göğüste yaralanma (travmatik perikardit), böbrek yetmezliği gibi diğer sağlık sorunları (üremik perikardit), tümörler, Ailevi Akdeniz Ateşi (AAA veya FMF) gibi genetik hastalıklar, veya nadiren, bağışıklık sistemini baskılayan ilaçlardır.

Perikardit meydana gelme riski; bir kalp krizi veya kalp ameliyatı (Dressler sendromu), radyoterapi, veya örneğin kalp kateterizasyonu veya radyofrekans ablasyon (RFA) gibi perkütan tedavinin sonrasında daha da yüksektir.

Perikardit Terimleri Sözlüğü

Akut perikardit: Kalp zarında aniden gelişen ve ani başlangıçlı semptomların eşlik ettiği iltihaplanma.

Kardiyak tamponad: Kalbin fonksiyonunu yerine getirme yetisini engelleyen şiddetli kalp sıkışması. Kalp tamponadı, derhal teşhis ve tedavi gerektiren bir acil durumdur.

Kronik perikardit: Başlangıçtaki akut ataktan sonra üç ay veya daha fazla devam eden perikardit iltihabı.

Konstriktif perikardit: Perikarditin, perikardın iltihaplı tabakalarının katılaştığı, yara dokusu geliştirdiği, kalınlaştığı ve birbirine yapıştığı şiddetli bir türü. Konstriktif perikardit, kalbin normal işleyişine müdahale eder.

Enfeksiyöz perikardit: Bir virüs, bakteri, mantar veya parazit enfeksiyonunun sonucu olarak gelişen perikardit.

İdiyopatik perikardit: Bilinen bir nedeni olmayan perikardittir.

Perikard (kalp zarı): Kalbin dış yüzeyini saran ince, iki tabakalı ve sıvı dolu olan kesedir.

Perikardiyal efüzyon: Kalp zarında aşırı sıvı toplanmasıdır.

Perikardiyal pencere: Kalp zarında biriken sıvıyı boşaltmak için yapılan bir minimal girişimsel cerrahi prosedürdür. Göğüste yapılan küçük bir kesinin içinden geçilerek kalp zarında bir pencere açılır.

Perikardiyektomi: Kalp zarında yapılan cerrahi bir işlemle, zarın bir kısmının çıkarılmasıdır.

Perikardiyosentez: Kalp zarındaki aşırı sıvının bir kateter kullanılarak çıkartılması işlemidir.

Travmatik perikardit: Örneğin bir trafik kazasından sonra olduğu gibi, göğüsteki bir yaralanmanın sonucu olarak meydana gelen perikardit.

Üremik perikardit: Böbrek yetmezliği sonucunda gelişen perikardit.

Perikarditin nedenleri (devam)

Bu durumlarda birçok uzman perikarditin, vücudun kalp zarına yanlılıkla iltihaplı (enflamatuvar) bir yanıt vermesi sonucunda oluştuğuna inanmaktadır. Bypass cerrahisinden sonra, perikardit semptomları ameliyatın üzerinden haftalar geçtikten sonra görülebilir.

Birçok perikardit vakasının nedeni bilinmemektedir. Nedeni bilinmeyen perikardite **idiyopatik perikardit** denilmektedir.

Perikardit, ilk vakadan sonra genellikle nükseder ve atakları yıllar boyunca sürebilir.

Ne zaman doktora gitmeliyim?

Akut perikardit semptomlarından herhangi birini görürseniz, derhal bir muayene için doktorunuza görüşmelisiniz. Eğer tedavi edilmezse perikardit hayati tehdit oluşturan bir durum haline alabilir, çünkü perikardiyal efüzyon gelişerek olasılıkla **kardiyak tamponada** yol açabilir (kalp fonksiyonunu engelleyen ağır kalp sıkışması).

Kardiyak tamponad belirtilerinden bazıları göğüs ağrısı, solunumda zorlanma, bayılma, sersemlik hissi, palpasyon veya hızlı solunumdur. Bu semptomlar acil tedavi gerektirir; eğer bu semptomlardan herhangi birini yaşıyorsanız **911'i arayın** (Türkiye için 112 Hızır Acil).

Nefes darlığı, bacak ve ayaklarda şişlik, su toplama, kalp çarpıntısı ve şiddetli karın şişliği gibi restriktif perikardit semptomları yaşıyorsanız, değerlendirmesi için kardiyoğunuzdan randevu almalısınız.

Perikardit nasıl teşhis edilir?

Doktorunuz önce semptomlarınızı değerlendirmeye başlar: göğüste ve omuzların arkasındaki keskin ağrı ve nefes darlığı, kalp krizinden ziyade perikarditinizin olabileceğine işaret eden iki önemli ipucudur. Doktorunuz size ayrıca, örneğin son dönemde bir virüs hastalığınızın olup olmadığı gibi, tıbbi öykünüzle ilgili sorular soracaktır. Doktorunuz perikardit riskinizi artıracak lupus veya böbrek yetmezliği gibi yeni hastalıklarınız veya önceden geçirmiş olabileceğiniz kalp ameliyatları hakkında zaten bilgi sahibi olmalıdır.

Doktorunuz fizik muayene sırasında bir steteskop ile kalbinizi dinler. Perikardit, «perikard sürtünmesi» denilen ve perikardın iltihaplı zarının sürtünmesi nedeniyle çıkan bir sürtme veya gıcırdama sesine neden olur. Bu ses özellikle hasta nefesini tutarak öne eğildiğinde, ve ayrıca nefesini verdiğiğinde duyulur. Enflamasyonun şiddetine dayalı olarak doktorunuz, akciğerlerin çevresinde sıvı varlığına veya perikardın içinde aşırı sıvıya işaret edecek şekilde, akciğerde çıtırtılar duyabilir.

Cleveland Clinic Perikardiyal Hastalıklar Tanı ve Tedavi Merkezi'ndeki görüntüleme uzmanları, perikarditi tanılamak ve perikardiyal efüzyon veya restriktif perikardit gibi herhangi bir komplikasyonu saptamak için sıklıkla çok modaliteli yaklaşım kullanırlar. Tanısal testlerden bazıları şunlardır:

- **Göğüs röntgeni:** Kalpte genişleme ve akciğerlerde tıkanıklık kanıtlarını gösterir.
- **Elektrokardiyogram (EKG):** Normal kalp ritminizde perikarditinizi olduğunu gösterebilecek değişiklikleri gösterir. Perikarditli hastaların neredeyse yarısında, kalp ritmi dört farklı paternden oluşan bir sıra takip eder, ancak perikarditli tüm hastalarda bazı değişiklikler olacaktır.
- **Ekokardiyogram (EKO):** Kalp fonksiyonunu gösterir ve ayrıca kalp çevresinde sıvı veya perikardiyal efüzyon kanıtı gösterebilir. Ayrıca eğer varsa restriktif perikarditin klasik işaretlerini de gösterecektir (perikardda kalbin normal hareketini kısıtlayan katılaşma veya kalınlaşma dahil).

Perikardit nasıl teşhis edilir? (devam)

- **Kardiyak MR ve BT taraması:** Gadolinyum adı verilen özel bir görüntüleme maddesi kullanarak, perikardın içindeki aşırı sıvıyı veya perikardiyal inflamasyonu gösterirler. Bu testler ayrıca kalınlaşmış perikardı, veya kalınlaşmış perikard nedeniyle kalbin sıkışmasını da gösterebilir.
- **Kalp kateterizasyonu:** Bir konstriktif perikardit tanısını doğrulamak için, kalpteki dolmuş basınçları hakkında hemodinamik bilgi verir.
- **Laboratuvar (kan) testleri:** Kalp krizi geçirmeden emin olmak, kalp fonksiyonunuzu değerlendirmek, perikarddaki sıvıyı test etmek ve perikarditin altında yatan nedeni bulmak için kullanılabilir. Genellikle, sedimantasyon hızı (ESR) veya C reaktif protein düzeyleri (inflamasyon işaretleri) yüksek çıkar. Otoimmün hastalıkları değerlendirme amaçlı diğer laboratuvar testleri yapılabilir.

Perikardit nasıl tedavi edilir?

Akut perikardit (ani başlangıç) tedavisi, büyük dozlarda ibuprofen dahil olmak üzere nonsteroid antiinflamatuvar ilaçlar gibi enflamasyon ve ağrı kesici ilaçları içerebilir. Perikarditinizin nedenine bağlı olarak, doktorunuz bir antibiyotik (bakteriyel perikardit için) veya bir antifungal ilaç (fungal perikardit için) reçeteleyebilir.

Eğer semptomlarınız iki haftadan uzun sürer veya sonraki aylarda nüksederse, doktorunuz ibuprofenle birlikte kullanmanız için kolşisin adı verilen bir antiinflamatuvar ilaç reçeteleyebilir. Kolşisin, enflamasyonun kontrol edilmesine yardımcı olacak ve perikarditin haftalar hatta aylar sonra nüksmesini

önleyebilecek eski ve genel kabul görmüş bir ilaçtır.

Yüksek dozlarda ibuprofen reçetelendiğinde, doktorunuz gastrointestinal semptomları gidermek için ilave ilaçlar verebilir. Eğer yüksek dozda nonsteroid antiinflamatuvar ilaçlar alıyorsanız, böbrek veya karaciğer fonksiyonunuzdaki değişikliklere karşı sık sık takip muayeneleriyle izlenmeniz gerekir.

Az sayıda hastada, tedaviye rağmen direnen veya nükseden (rekürren perikardit) bir durum olan **kronik perikardit** gelişir. Bu hastaların nonsteroid (kortizonsuz) antiinflamatuvar ilaçları veya kolşisini, kendilerini iyi hissetseler bile birkaç yıl boyunca alması gerekebilir.

Eskiden tedavilerde prednizon gibi steroidler (kortizonlar) kullanılırdı; ancak bunun birçok vakada semptomların geri gelmesini önlemek için ilaca bağımlılık oluşturduğu görüldü. Ayrıca steroidler (kortizonlar) ilk baştaki virüs enfeksiyonunu da yeniden harekete geçirebilmektedir. Dahası bazı hastalar ağrı kontrolü için narkotiklere bağımlı olabilmektedir.

Perikardit tedavisi için cerrahi prosedür gerekir mi?

Çoğu perikarditli hastada ilaç tedavisi enflamasyonu temizlemek için yeterlidir ve genellikle cerrahiye ihtiyaç duyulmaz.

Bazen perikardda sıvı toplanarak kalbin sıkışmasına neden olur. Böyle bir durumda **perikardiyosentez** uygulanması gerekebilir (aşırı sıvıyı bir kateterle boşaltma prosedürü). Doktor, ekokardiyografi kullanarak, aşırı sıvının boşaltılması için perikardın içine geniş bir iğne ve kateteri emniyetli bir şekilde yerleştirecektir. Eğer sıvı iğneyle boşaltılamazsa, o zaman **perikardiyal pencere** adı verilen bir cerrahi prosedür yapılır.

Bazı konstriktif perikardit hastalarında cerrahi gerekebilir. **Perikardiyektomi**, perikardın bir kısmının çıkarıldığı bir ameliyattır. Rekürren perikarditte ağrı kontrolü için nadiren cerrahiye başvurulur.

Perikarditin Olası Komplikasyonları

Konstriktif Perikardit

Konstriktif perikardit, kronik perikarditin kalp zarının iltihaplı tabakalarının katılaştığı, yara dokusu geliştirdiği, kalınlaştığı ve birbirine yapıştığı şiddetli bir türüdür. Kalın ve katı kalp zarı kalbin normal hareketini kısıtladığından, kalp kanla dolduğunda normalde yaptığı gibi genişleyemez. Sonuç olarak kalp odacıkları yeterli miktarda kanla dolmaz. Kan bu durumda kalbin arkasında toplanarak; nefes darlığı, bacak ve ayaklarda şişlik, sıvı tutulumu ve kalbin normal ritminde bozukluklar gibi kalp yetmezliği semptomlarına neden olur. Bu semptomlar konstriktif perikardit tedavisiyle birlikte düzelir.

Konstriktif perikardit sıklıkla, sıvı tutulumunu tedavi eden furosemid gibi bir diüretikle tedavi edilebilir. Eğer bir kalp ritim sorununuz gelişirse, düzensiz ritmi tedavi etmek için konstriktif perikardit devam ettiği sürece veya kalp ritminiz normale dönünceye kadar ilaç almanız gerekebilir. Bu tedavilerden hiçbiri etkili olmazsa, katılaşmış kalp zarını çıkarmak için perikardiyektomi gerekli görülebilir.

Perikardiyal Efüzyon

Kalp zarının içindeki boşlukta aşırı miktarda sıvının toplanması, perikardiyal efüzyon adı verilen duruma yol açabilir. Kalp zarının içinde hızla sıvı birikmesi, kardiyak tamponad adı verilen duruma, yani kalp fonksiyonunu engelleyecek şiddetli kalp sıkışmasına neden olabilir. Perikardiyal efüzyondan kaynaklanan kardiyak tamponad hayati tehdit oluşturabilir, ve sıvının acilen bir kateterle boşaltılmasını gerektiren acil bir durumdur.

Perikardit sonrasında neler olur?

Çoğu insanda perikardit en fazla üç ay devam eder, sonrasında kaybolur ve bir daha geri gelmez.

Hastalıktan iyileşmenizden sonra, hiçbir endişeye gerek kalmadan normal yaşantınıza geri dönebilirsiniz. Doktorunuz size neler bekleyebileceğinizi ve perikardit nedeninize ve yaşınıza, sağlığınıza ve aktivite düzeyinize bağlı olarak aktivitelerinizde gerekli olabilecek kısıtlamaları açıklayacaktır.

Bazen ataklar birkaç ayda bir nükseder ve semptomları yönetebilmek için yıllarca antienflamatuar ilaç kullanılması gerekir.

Hastalığımı teşhis ve tedavi edebilecek bir doktoru nasıl bulurum?

Sydell and Arnold Miller Family Kalp ve Damar Enstitüsü'ndeki **Perikardiyal Hastalıklar Tanı ve Tedavi Merkezi**, perikardit teşhis ve tedavisinde kapsamlı bir yaklaşım sunan kardiyologlar, kalp cerrahları ve hemşirelerden oluşan çok bilim dallı bir grubun hizmet verdiği uzmanlaşmış bir merkezdir. Romatologlar ve enfeksiyon hastalıkları uzmanları gibi diğer bilim dallarında uzmanlar da perikardit teşhis ve tedavisine katılabilirler.

Ayrıntılı bilgi için

Kaynak Hemşireleri (Resource Nurse) yetişkinlerde perikarditle ilgili sorularınızı yanıtlayabilir ve Perikardiyal Hastalıklar Tanı ve Tedavi Merkezi'nde bir uzmandan randevu almanıza yardımcı olabilir. Bir Kaynak Hemşiresiyle Pazartesi-Cuma günleri 8.30-16.30 saatleri arasında **866.289.6911** numaralı telefondan görüşebilirsiniz.

Ayrıca bir hemşireyle internet üzerinden canlı sohbet etmek veya e-posta göndermek için www.clevelandclinic.org/heart adresindeki web sitemizi de ziyaret edebilirsiniz.

Referanslar

Troughton RW, Asher CR and Klein AL. Pericarditis, Lancet 2004;363:717-27.

Maisch B, Seferović PM, Ristić AD, et al. Guidelines on the diagnosis and management of pericardial diseases executive summary; The Task Force on the Diagnosis and Management of Pericardial Diseases of the European Society of Cardiology. European Heart Journal 2004;25:587-610.

Perikardiyal Hastalıklar Tanı ve Tedavi Merkezi

Perikardiyal Hastalıklar Tanı ve Tedavi Merkezi'ndeki çokdisiplinli ekipte kardiyologlar, kalp cerrahları, hemşireler ve ayrıca romatologlar ve enfeksiyon hastalıkları uzmanları gibi diğer doktorlar bulunur. Hizmetlerimiz:

- En yeni tanı testlerini kullanarak hastaların ayrıntılarıyla değerlendirilmesi
- Perikardiyal hastalığı olan kişilerin kapsamlı bakımı için çokdisiplinli yaklaşım
- Hastalara yüksek kaliteli ve yenilikçi tedaviler sunmak için sürekli devam eden araştırma ve eğitim

Ayrıntılı Bilgi İçin

Perikardit ve tedavileriyle ilgili ayrıntılı bilgi için www.clevelandclinic.org/heart adresimizi ziyaret ederek bir hemşiremizle çevrimiçi sohbet edebilir veya Contact Us (İletişim) bölümünden bize e-posta gönderebilirsiniz.

Perikardit ve tedavi seçenekleri hakkında bir hemşireyle konuşmak için lütfen **866.289.6911** numaralı telefondan Kalp ve Damar Merkezi Hemşiresini arayın. Sorularınıza yanıt vermekten memnuniyet duyarız.

Randevu Almak İçin

Randevu almak için lütfen **800.223.2273**, dahili **46697** veya **216.444.6697** numaralı telefonları arayın.

Uluslararası hastalar **1.216.444.8184** numaralı telefonu arayarak veya web'de www.clevelandclinic.org/appointments adresini ziyaret ederek randevu almalıdır.

Sydell and Arnold Miller Family Kalp ve Damar Enstitüsü hakkında

Hastalara uzman tıbbi yönetimi ve her türlü tedaviyi sağlayan Sydell and Arnold Miller Family Kalp ve Damar Enstitüsü, dünyanın en büyük kardiyovasküler uzmanlık gruplarından biridir. **Kardiyak bakım programımız, 1995'ten beri U.S. News & World Report listesinde 1 numarada yer almaktadır.**

Uzmanlık alanlarımızda araştırma, eğitim ve klinik pratik birleştirilerek, kardiyovasküler hastalık için yenilikçi ve bilimsel tabanlı tedaviler sağlanmaktadır. Doktor ve bilimadamlarımızın kardiyovasküler hastalığın önlenmesi ve şifasına gösterdikleri bağlılık, kardiyovasküler hastalığı olanlarda daha iyi bir yaşam kalitesine, yenilikçi bakımlara ve daha iyi sonuçlara yol açmıştır.

Bu bilgiler doktorunuzun veya sağlık uzmanınızın tıbbi görüşlerinin yerini alma amacını taşımaz. Belirli bir tıbbi durum hakkında görüş almak için lütfen sağlık uzmanınıza danışın.

NOTLAR

Cleveland Clinic

9500 Euclid Avenue, Cleveland, OH 44195

Cleveland Clinic'teki 26 enstitüden biri olan Kalp ve Damar Enstitüsü, birçok uzmanlık alanını aynı çatı altında toplayarak işbirliğine dayalı ve hastaya odaklı bir hizmet sunar. *U.S. News & World Report* tarafından 1995'ten beri ABD'de her yıl 1 numara seçilen enstitü, her yıl dünya klasmanındaki tesislerinde 234.000'den fazla hasta ağırlamaktadır. Cleveland Clinic kâr amacı gütmeyen ve birçok alan üzerinde uzmanlaşmış olan akademik bir tıp merkezidir. 1921'de kurulan kurum kendini kaliteli uzman sağlık hizmetleri sunmaya adanmıştır. İçinde ayakta hastalar için bir klinik, 1000'den fazla personeli yatak, bir eğitim kurumu ve bir araştırma enstitüsü bulunmaktadır.